

EUROPA OD NOWA: OŻYWIĆ DUCHA TRAKTATU RZYMSKIEGO

GRUPA OBSERWACYJNA DS. WYJŚCIA WIELKIEJ BRYTANII Z UE I ODRODZENIA UNII EUROPEJSKIEJ

Pan Jean-Pierre RAFFARIN, przewodniczący komisji spraw zagranicznych, obrony i sił zbrojnych

Pan Jean BIZET, przewodniczący komisji spraw europejskich

Raport nr 434 (2016-2017) – 22 lutego 2017 r.

Brexit sprawił, że nad Unią Europejską zawisła groźba rozpadu. Europejczycy przygotowują się do obchodów 60. rocznicy podpisania Traktatu rzymskiego zawartego 25 marca 1957 r. Siły odśrodkowe nie były jednak nigdy tak potężne jak obecnie. Sytuacja ta wymaga energicznego działania – rocznica Traktatu rzymskiego nie może być tylko okazją do wspomnień. Powinna natomiast umożliwić położenie fundamentów pod odrodzoną Europę opartą na solidniejszych podstawach i bardziej odpowiadającą oczekiwaniom społeczeństwa.

Brexit – punkt wyjścia dla nowego początku

Struktura europejska to **wielkie przedsięwzięcie**, które umożliwiło krzewienie **pokoju, współpracy i obrony ludzkiej godności oraz poszanowania praw podstawowych**. W ciągu kilku dziesięcioleci powstała przestrzeń swobodnego przepływu uważana przez obywateli Europy za ważną zdobycz oraz wielki rynek wewnętrzny – obiekt pożądania wielkich gospodarek. Europa jest obecnie największą na świecie potęgą handlową.

Podjęta przez Brytyjczyków decyzja o opuszczeniu Unii była wielkim wstrząsem, a ponadto sprawia wrażenie nonsensownej z geostrategicznego punktu widzenia w czasach globalizacji, której ośrodkami są w coraz większym stopniu państwa-kontynenty – Chiny, Brazylia, Rosja, Indie – i która narzuca jedność oraz spójność. Europa płaci za swoją niemoc w obliczu kryzysu gospodarczego i finansowego, ataków terrorystycznych i szoku migracyjnego.

Wyzwania te wymagają **wizji i przywództwa**, których obecnie w UE **brakuje**. **Uwład odpowiedzialności politycznej** spowodował, że państwa członkowskie nie uznały projektu europejskiego za własny mimo złożonych na traktatach podpisów, a ponadto mają

niedobłą skłonność do obwiniania UE o wszystko, co złe, przy jednoczesnym przypisywaniu sobie sukcesów.

W raporcie Senatu stwierdzono, że w Unii Europejskiej nastąpił **przerost biurokracji, któremu towarzyszy deficyt demokracji**, co stało się pożywką dla **populizmów**. Senatorowie uważają, że jest tylko jedna alternatywa: wskrzeszenie Europy albo jej zniknięcie z kart historii.

Europa musi teraz wybrać jedną z dwóch wizji swojej przyszłości: **być nie tylko „przestrzenią europejską”** zbudowaną wokół ogromnego rynku wewnętrznego, ale **raczej „potęgą europejską”** z wymiarem politycznym.

Brexit powinien być sygnałem do odrodzenia Europy.

Inne mocarstwa mają dziś własne wizje Europy, zazwyczaj obliczone na jej dekonstrukcję. Sama Europa ma trudności z akceptacją własnego projektu. Musi natomiast zaakceptować swoją historię i swoją przyszłość. Musi domagać się własnej wizji.

Senacki plan działań zmierzających do odrodzenia Europy

Projekt europejski należy oprzeć na jednoznacznie akceptowanej wizji i państwach narodowych oraz znowelizować go, wychodząc od kilku priorytetów, w przypadku których społeczeństwa wyraźnie widzą wartość dodaną przynoszoną przez Europę: bezpieczeństwa, zatrudnienia, konkurencyjności.

■ **Potwierdzić status mocarstwa**

Wobec pojawienia się państw-kontynentów, które bez wahania sięgają po mocarstwowe środki, żeby realizować swoje cele, Europa też musi postępować jak mocarstwo. W tym celu musi ona wykonywać swoje zobowiązania w zakresie **obronności**, korzystać ze swoich atutów w **walce z terroryzmem** oraz w zakresie **bezpieczeństwa wewnętrznego**, a także kompleksowo reagować na **kryzys migracyjny**. Jest to jedno z najważniejszych oczekiwań społeczeństwo europejskich, zatem trzeba na nie odpowiedzieć.

Co do obronności, to trzeba wyrazić **wolę polityczną opartą na wspólnej strategicznej wizji**, której fundamentem jest „strategiczny przegląd” europejskiej obronności. Aby wyzwolić dynamikę współpracy między rządami, **należy rozpocząć stały polityczny dialog na najwyższym szczeblu stymulowany przez Francję i Niemcy (ale bez wyłączości)**, co pozwoli w pełni wykorzystać możliwości, które daje traktat lizboński, zwłaszcza w zakresie stałej, ustrukturyzowanej współpracy. Utworzenie Europejskiej Rady Bezpieczeństwa i stałego organu do spraw planowania, dowodzenia i prowadzenia misji wojskowych, a także opracowanie narzędzi zapewniających spójność operacyjną oraz możliwość finansowania obronności na szczeblu europejskim powinny być naszymi priorytetami w tej dziedzinie.

Intensyfikacja walki z terroryzmem wymaga utworzenia **unii bezpieczeństwa**, ustalenia **odpowiednich ram prawnych dla kodowania oraz lepszego zasilania, wykorzystania i możliwości współpracy**

europejskich baz danych przydatnych w walce z terroryzmem. Trzeba będzie również skłonić państwa członkowskie do opracowania krajowego rejestru pasażerów (PNR) w celu zapewnienia skuteczności europejskiego PNR oraz zapewnić efektywną współpracę policji poprzez zwiększenie roli Europolu. Należy promować współpracę systemów sądownictwa, wspierając Eurojust i tworząc wreszcie **prokuraturę europejską**. Niezbędne będzie również czuwanie nad **utrzymaniem w średnim terminie ścisłego związku z Wielką Brytanią** w tej dziedzinie oraz w zakresie obronności.

Reakcja Europy na kryzys migracyjny wymaga **skutecznej kontroli granic zewnętrznych** oraz szybkiego i efektywnego wdrożenia nowych uprawnień agencji Frontex. Trzeba również wzmocnić **współpracę z krajami pochodzenia i krajami tranzytowymi**, a także **zabezpieczyć obszar Schengen** i odnowić europejski system udzielania azylu.

Europa musi bronić tego, co składa się na jej tożsamość. Należy przyjąć i potwierdzić **moratorium na rozszerzanie UE**, aby wzmocnić wspólnotowy dorobek prawny. Unia musi potwierdzić swoje wartości, wśród których jest poszanowanie ludzkiej godności, praw podstawowych i demokracji. Jako największe mocarstwo handlowe dysponujące siłą wspólnego rynku UE musi wymóc większy respekt dla siebie w **negocjacjach handlowych i skończyć z naiwnością**.

■ **Ustalenie priorytetów gospodarczych**

Tak jak to było w przeszłości w przypadku Airbusa i Ariane, Europa musi podjąć nowe działania sprzyjające **wzrostowi i zatrudnieniu**. **Senat uważa, że priorytetami są technologie cyfrowe i energetyka**.

Europa musi również iść w kierunku konwergencji podatkowej.

Polityka **konkurencyjności** musi służyć **reindustrializacji** i **zatrudnieniu**, a nie stanowić przeszkodę dla pojawiania się europejskich mistrzów.

Zapowiedzianemu zwiększeniu rozmiarów i terminu działania Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji strategicznych musi towarzyszyć refleksja na temat usunięcia przeszkód prawnych dla inwestycji. Równocześnie Unia Europejska musi dopracować **zarządzanie euro**. Musi ona zorganizować **zarząd strefy euro**, a także zapewnić skuteczną kontrolę demokratyczną uwzględniającą parlamenty krajowe. Senat chce, aby uwzględniała to najbliższa Biała księga Komisji Europejskiej.

Należy również zwiększyć **spójność europejską** poprzez dążenie do **konwergencji społecznej** – sprawa pracowników oddelegowanych za granicę dowodzi, że jest to nagląca konieczność – oraz **modernizację polityki spójności**.

■ **Blizsza i bardziej zrozumiała Europa**

Odnowiona Europa musi bezwzględnie przestrzegać zasady **pomocniczości**. Unia Europejska musi być **blizsza** obywateli i **bardziej zrozumiała** dla nich. Musi ona zreformować swój sposób działania i uwzględnić kontrolę demokratyczną, zwłaszcza poprzez **potwierdzenie roli parlamentów krajowych**.

Zielone światło dla parlamentów krajowych

Senat proponuje **zielone światło**, czyli **prawo do inicjatywy prawodawczej** dla parlamentów krajowych, które **spotykałyby się regularnie w Strasburgu** w celu omówienia spraw ważnych w danym momencie dla Europy.

Instytucje muszą funkcjonować bardziej demokratycznie. **rolę Rady Europejskiej jako inicjatora i koordynatora** należy wzmocnić poprzez coroczne przyjmowanie priorytetów przeznaczonych do realizacji; należy dokonać przeglądu **trójkąta instytucji** (Komisja, Rada, Parlament) i **zmniejszyć liczbę komisarzy**; realizację przez Komisję przy użyciu przysługującego

jej prawa inicjatywy ustawodawczej priorytetów przyjętych przez Radę Europejską; **uczynienie z głosowania w Radzie większością kwalifikowaną zasady ogólnej** (z wyjątkiem głosowania w sprawach związanych z obronnością) i **harmonizację trybu głosowania przez europosłów w celu osiągnięcia większej czytelności**. Europa potrzebuje również **uproszczenia, które powinno być stałym priorytetem, oraz większej przejrzystości**.

■ **Opracowanie metody**

W celu zapewnienia odrodzenia Europy w raporcie zalecono pewną **metodę**. Nowa ambicja powinna stać się priorytetem dzięki **motorowi francusko-niemieckiemu**, który, niestety, stracił siłę napędową. On i tylko on może **obudzić Europę**. To on powinien podejmować **inicjatywy, do których pozostali nasi partnerzy będą chcieli przystępować**. Relacja francusko-niemiecka nie musi być jedyna. Jest jednak decydująca. W obu tych krajach w 2017 r. odbędą się ważne wybory. Po ich zakończeniu państwa te wejdą w okres politycznej stabilizacji sprzyjającej mocnym inicjatywom, które pozwolą przywrócić zaufanie społeczeństw do struktury europejskiej. Konieczne będzie opracowanie **francusko-niemieckiego planu działania skoncentrowanego na wyzwaniach XXI wieku**, takich jak cyfryzacja, aby dać projektowi europejskiemu nowy impuls.

Pragmatyzm każe również zachęcać do szukania pomocy we **wzmocnionej współpracy** państw członkowskich wyrażających ochotę pójścia do przodu. Muszą one wykazać zainteresowanie działaniem na skalę europejską i zachęcić państwa początkowo sceptyczne. Byłyby one rzecznikami **wznowienia projektu europejskiego**, a także jego **realizacji** na skalę całej Unii Europejskiej.

■ **Wspólny projekt**

Unia Europejska musi ponownie stać się **wspólnym projektem obywateli Europy**. Europa to wspólna historia, wartości i styl życia, których należy bronić. Europejczycy – zjednoczeni w różnorodności, którą należy szanować – muszą razem

pokonywać przeszkody, stawiając to, co ich łączy przed tym, co może ich dzielić.

Stwierdzenie to uzasadnia propozycje dotyczące **wyraźnych symboli przynależności**. Chodzi o stworzenie europejskiego dowodu osobistego, którym mógłby się posługiwać każdy obywatel dysponujący krajowym dowodem osobistym. Nawiązując do coraz częstszego kojarzenia flagi europejskiej i flag państwowych, pożądane byłoby zachęcanie państw członkowskich do wykonywania

hymnu europejskiego zawsze po wykonaniu hymnu narodowego. Senat proponuje stworzenie kanału radiowego Radio France Europe oraz internetowej platformy filmowej.

Do projektu europejskiego należy włączyć również młodzież. Erasmus to wielki sukces. Skorzystało z niego ponad 3 mln studentów. Trzeba zrobić kolejny krok i zorganizować program **Erasmus dla praktykantów**.

Informacja o pracy grup obserwacyjnych

W związku z referendum przeprowadzonym w Wielkiej Brytanii 23 czerwca 2016 r. Senat — z inicjatywy swojego przewodniczącego Gérarda Larchera — postanowił utworzyć grupę obserwacyjną do spraw wyjścia Wielkiej Brytanii z UE oraz odtworzenia Unii Europejskiej. Grupa ta jest wspólnym przedsięwzięciem komisji spraw zagranicznych, obrony i sił zbrojnych oraz komisji spraw europejskich. Liczy 20 członków reprezentujących wszystkie ugrupowania polityczne.

Od czasu zebrania założycielskiego, które miało miejsce 11 lipca 2016 r., grupa ta spotkała się 21 razy. Odebrała 4 podróże (do Strasburga, Brukseli, Londynu i Berlina).

Raport jest oparty na 20 komunikatach wydanych w 9 różnych sprawach (obronność w Europie, polityka handlowa Unii Europejskiej, Europa i wzrost gospodarczy, stosunki francusko-niemieckie, zarządzanie strefą euro, bezpieczeństwo i migracje, reforma instytucji europejskich, zasada pomocniczości w Europie, informacja o stanie negocjacji w sprawie opuszczenia UE przez Wielką Brytanię). Wszyscy członkowie grupy obserwacyjnej wnieśli wkład w jej pracę.

Wszystkie dokumenty – sprawozdania z przesłuchań, porównawcze badanie przepisów prawa, poprzednie raporty – są dostępne do wglądu w portalu internetowym Senatu pod adresem

http://www.senat.fr/commission/groupe_de_travail_brexit.html

Grupa obserwacyjna ds. wyjścia Wielkiej Brytanii z UE i odrodzenia Unii Europejskiej

Przewodniczący
Pan Jean-Pierre Raffarin
Senator (Partia Republikańska)
Departament Vienne

Przewodniczący
Pan Jean Bizet
Senator (Partia Republikańska)
Departament La Manche

Niniejszy raport jest dostępny w Internecie:

<http://www.senat.fr/notice-rapport/2016>